

Izhaja trikrat na teden - šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kafiz otom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrť leta 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nonski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Zaupni shod

„narodno-napredne stranke“ na Goriškem.

Rojaki! Somišljeniki!

Vspreh dopolnilne volitve 29. januarja t. l., ko je dobila narodno-napredna stranka večino, a ni se zmagala, je sam na sebi najbolj očiten dokaz, da je postala dosedanja organizacija stranke nezadostna in da jo treba popolniti. Ni v interesu stranke, da pada vsa odgovornost za vspehe in nevspehe na rame dvojice ali trojice oseb. Delo treba deliti, napotiti ga po stalnem načrtu, za kateri odgovarja cela stranka; skratka: pokazala se je nujna potreba, izvesti ožjo organizacijo naše narodno-napredne stranke.

V ta namen sklicujemo

zaupni shod

naše stranke v prostore „Slovensko Čitalnice“ v Gorici dne 8. marca ob 11. predp. t. l., na katerem proglasimo slovenski javnosti svoj program in izvolimo izvrševalni odbor.

Shod bo zaupen. Vstopnice se bodo glasile na imena. Kdor je dobil vstopnico že s tem oklicem vred, naj nam naznani iz svoje okolice imena tistih somišljenikov, ki bi se radi udeležili shoda.

Resolucije, ki bodo obsegale načrt našega programa in ožje organizacije, dobé udeležniki na shodu.

Somišljeniki! Pridite ta dan v Gorico, da postavimo trden, neporušen temelj bodočnosti našega naroda na napredni podlagi in da izvedemo prepotrebno ožjo organizacijo naše narodno-napredne stranke. Dokažimo svetu, da Goriška se ni potopila v morju nazadnjaštva, marveč da se preporaja čvrsta in zdrava v duhu napredujočega človeštva. Na svidanje!

V GORICI, dne 25. feb. 1900.

Dr. Josip Stantč, Dr. Henrik Tuma,
odvetnik. dež. poslanec.

Andrej Gabršček,
lastnik „Goriške Tiskarne“.

— 113 —

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

—

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Dalje)

Idoč proti mestnim vratom, da bi se napotil, je srečal Lodrisia, kateri je jezdil tam mimo z dvema oprodoma. On je poznal tistega gospoda, in je vedel, da med njim in Ottorinom je bil nek stari gnjev. Ker sta si pa oba še vedno skazovala neko površno vrljdnost, katera, kakor vsakdo vé, večkrat ostaja tudi potem, ko preneha prijateljstvo, je privzdignil čepico in se priklonil sorodniku svojega gospodarja ter jezdil naprej; a ni opazil, kakó se je uni začudil, ko ga je zagledal. Toliko menj je mogel šele slutiti, da sta tedaj on in tisti jezni vitez mislila na jedno in tisto osebo, se vé vsak po svoje, ter da sta radi iste osebe oba tudi potovala, dasi vsak v različno smer.

Mi pustimo Lupo, naj gre po svoji poti, in hočemo slediti unemu, kateri

Ta oklic je prejelo nad 120 veljavni mož v deželi. Komur je le kolikaj mogoče, naj tudi gotovo pride!

Somišljeniki! Kdo od Vas ni čutil že dolgo nujne potrebe tesnejše organizacije naše stranke? Pač vsakdo! Vsa odgovornost je doslej padala na nekoliko ramen! Naj je stranka naredila karkoli, vselej so planili nasprotniki po dveh, treh osebah, katere so opsovali in ozmerjali, kakor kakega pobalina.... Te razmere morajo prenehati! Dokažimo svetu, kdo in kaj smo, povejmo na polna usta, da smo prešinjeni vseskozi z naprednimi idejami ter da smo stranka, v kateri ne trpimo diktatorstva, marveč da vse, kar naredimo, je smatrati za čin cele stranke, ki je zanj tudi odgovorna po svojem izvrševalnem odboru.

Naša organizacija bodi vseskozi demokratiška po ozoru drugih naprednih narodov. Vsak načelno važen korak mora odobriti zbor zaupnikov. Vse drugo izvršuje odbor, v katerom je 21 veljakov celo dežele.

Somišljeniki! Dva semeniška profesorja, dva c. kr. gimnazijska in jeden realni profesor, jeden starokopitni zdravnik in še par drugih možikov, pomnoženi edino še z duhovskim stanom, so hoteli postati izključni gospodarji, izključivši vse Vas, ki ste najveljavniši možje v deželi. Sprejeli bi Vas v svojo milost le tedaj, ako bi Vi vsi plesali vedno in povsod tako, kakor zapiše veter iz Gorice preko Vašega domačega farovža!

Ta nedostojna igra Vam je že dolgo zoperna; zato tudi večina Vas niti ni član „Sloge“, v kateri vlada slepa strast in skrajni terorizem. In vendar so proglasili sklepe „Sloge“ kot nekaj „noli me tangere“, in gorje je bilo njemu, ki se je drznil, imeti kako drugačno mnenje!

In vendar Vam tiče povsod odločilna beseda! Brez Vašega soglasja bi se ne smel narediti noben važnejši korak v deželi, ne na Dunaju!

je bil dobil prejšnji dan neko pismo od Pelagrua, in je tedaj šel v rosatski grad, da bi se z njim pomenil o skupnih zadevah.

Lodrisio, ki se ni mogel dosti načuditi, ko je zagledal svojega vjetnika, katerega si je predstavljal pač nekje drugje a ne v Milanu in vsekakor ne kot popotnika — je zašepetal nekaj v uho jednemu svojih dveh oprod, in ta je prikimal z glavo ter zaostal.

„Kateri vedež, katera čarovnica, ali peklenšček je pa prinesel tega na svojih rogéh semkaj?“ je dejal sam seboj čemrni vitez, poganjaje konja po cesti, ki je vedla v Rosate. „Ali je vrag, da se mi nima kar nobena posrečiti! da mi mora iti vse narobe! Katera nesrečna zvezda me vlada, da ima takó slab upliv na me?... In kam se je mogel pač napotiti tisti malopridnež? Nemara v svoje gore? O dà, tudi tisti lopovski gorjani imajo še neke račune, toda pride dan, da mi bojo morali vse h kratku plačati.“

Ker je oproda, ki je spremljal Lodrisia, videl svojega gospoda jezditi naprej, zamišljenega, z zaripljenim obrazom, se ni upal ziniti, in je šel za njim

Toda niso Vas upoštevali, ker — niste bili organizovani!

Čas je, da se bo čul in poslušal Vaš glas! Zato odzovite se vabilu in pridite 8. t. m. v Gorico, da se združite, organizujete za nadaljno delo po stalnem načrtu. — Vemo, da zlasti od daleč vsled slabih prometnih zvez ni vsakomur lahko, da pride v Gorico, toda nujna potreba naše organizacije zahteva, da pride večina povabljenih veljakov. Ako kdo naših somišljenikov ni dobil vabila, pa bi vsejedno rad prišel, naj se kar zglaš, vstopnico dobi v Gorici.

Ta shod bo prevažen pojav napredne misli na Goriškem. Ne bomo iskali boja, pa se ga tudi ne bomo stršili, naj nam bo vsiljen od katerekoli strani. Boj ni naša deviza, marveč — delo, vstrajno, premišljeno, po načrtu. In za tako delo se nam je organizovati! Pridite torej, somišljeniki, da postavimo 8. t. m. neporušen temelj takemu delu! Na svidanje!

Dr. Tuma in naše ceste.

Znani „lažniki po poklicu“ so dosledni v svoji obrti. Toda: laž ima kratke noge! Še več: maščuje se nad lažniki samimi. — Tako je bilo ves čas goriškega razkola, tako tudi ob napadu na dr. Tuma zastran mestnih doklad na užitnino in zdaj glede na ceste v kanalskem okraju.

„Gorica“ od petka pripoveduje, da je vlada določila podporo za dve cesti, in sicer: 1. od Vrhovlja do Kostanjevice in naprej do Srednjega, — 2. spojede v dolini ob Idriji. Ker prizadete občine niso edine glede teh cest, pravi dalje, je dr. Tuma stavil v deželnem odboru predlog, naj se vladi nasvetuje, da porabi vsote, namenjene za ceste ob italijanski meji, ne za te, ampak za druge ceste.... Kar on nasvetuje, utegne biti bolje, pa ne pomisli, da boljše je sovražnik dobremu (— kaka logika!!) in da s svojim (!) mešanjem doseže le to, da se ne bo gradilo ne to ne ono. — Dalje trdi, da dr. Tuma dela tako le vsled nasprotstva do Coroninija

pohlevno, gledaje ga po strani, kakor gosposki pes, kateri z gobcem pri tleh in z repom, privitim tje pod trebuh, caplja za svojim gospodarjem, od katerega jih je ravnokar dobil.

Vitez je pa v jednomer poganjal konja, a njegove misli so se vstavljale pri raznih predmetih in osebah, katere so tedaj vznemirjale njegovo črno dušo. Delali so mu grozne skrbi: Marko, Bice in Ottorino, in belil si je glavo, kakó bi popravil tu, kakó obrnil tam. Takó, uglobljen v svoje načrte, je dospel v Rosate, ne da bi bil celo pot kaj spregovoril.

Tam se je spravil s Pelagruo v neko bolj osamljeno sobo, in ga je vprašal koj: „Torej se je vrnil sel iz Luce?“

„Dà, evo tu Markova pisma“, je odgovoril oskrbnik in mu pomolil neki zavitek. Lodrisio ga je odprl in se vsedel. Dolgo časa je potihoma čital, a uni je med tem stal ondi pred njim s čepico v roki.

Ko je Lodrisio končal čitati, je zmajal z glavo, in zgibaje rame ni rekel:

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.
Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravnistvo.

Oglaš in poslanice
se računajo po peti vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.
Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsletno 1 gl. 80 kr. — Oglaš v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. peti vrstici.

in Gregorcica, kar je pač že prebedasto stereotipna trditve brez podlage, kakor vse ostale podobne „Goričanske“ pravljice. Vedno isti „bau-bau“, da bi ju Tuma ne vrnil s stolca! — Konec članka slove:

„Nadejamo se, da občine, ki so pri teh cestah prizadete, se porazumejo, da deželni zbor dovoli prispevek za njihovo gradbo iz deželnega zaloga, ter da v skrajnem slučaju vlada še kaj navrže na to, kar je že obetala. S tem pa nečemo reči, da naj se ceste drugod ne gradijo; potrebne so tudi drugod in se bodo gradile; ali to ne gro, da se podira, kar je že v dobrem tiru, s pretvezo, da se hoče kaj boljšega, kor boljše je sovražnik dobremu, kakor je dr. Tuma nasprotnik grofu in njegovim uspehom“.

Zanimivo priznanje v zadnjih dveh vrstah, da dr. Tuma želi le vse boljše, kar je pa sovražnik dobremu, „kakor je dr. T. nasprotnik grofu in njegovim uspehom“.

Poglejmo pa, kaj dr. Tuma „meša in podira“ in kako je prav za prav z rečenimi cestami.

Že pred leti so se oglašali dopisniki v „Soci“, ki so zahtevali cest ob avstrijsko-italijanski meji. Za njimi so se oglašali drugi, potem tretji itd.: kajti vsakdo bi rad imel cesto mimo svoje hiše, kakor je že navadno. Od častniških prošenj je prišlo tudi do peticij na vlado. Sestavljal jih je za dobro plačo običajni kovač Cahaj. Zavzeli so se za te ceste tudi poslanci, toda vlada je imela več časa povsem gluha ušesa. — Ko se je pa skrhala stara vez Slovencev in Italijanov v deželnem zboru, je vlada skušala pridobiti Slovence, da bi ostali v zboru. Obljubila je 60% državnega prispevka za rečene ceste, še predno je vedela: ali so izvedljive, ali bo od njih res kaj koristi in — ali jih večina ljudstva res želi.

V prvotnem načrtu sta bili dve cesti, kateri smo že omenili, namreč: 1. od Srednjega vedno po vrhu hriba mimo sv. Jakoba do skladovne ceste v Vrhovljah; — 2. ob Idriji čez Golobrd v Mirnik.

Vlada je privolila podporo pa le za prvo cesto, nikakor pa ne za drugo radi preogromnih stroškov. Kar piše „Gorica“ tudi o tej drugi cesti, je le zlobno preračunjena sleparija, da bi uspešneje hujskali proti dr. Tumi. Nevednost je tu izključena!

„I, no, po navadi! z Nemci slabo, z Luccanci še slabeje. Prvi so kakor bezni, katerih bi ne napolnil Pad o povodnji, drugi pa stiskalci, skopuhi, ki bi ne dali beliča, če bi imeli z njim odkupiti lastno kožo od Turkov ali pa od vraga. Jedni zahtevajo besneči, drugi pa odrekaajo s krikom, in on je tam v sredi med njimi, ter zajema sedaj sod a sedaj obroč, danes vklene kakega vojaka, a jutri obesi kakega meščana; takó omahuje sem pa tje, dokler se konečno vsem ne zameri. Sam pravi, da je takó nevoljen in sit, da misli storiti, kar ni nikdo nameraval do sedaj, namreč prodati vladarstvo Florentincem, ter oditi.“

„Če se to zgodi“, je dejal Pelagrua, „potem se pač zopet živo poprime tukajšnjih zadev.“

„Gotovo, in uni povodec, s katerim sva ga hotela midva tu navezati, bo, kakor vidim, sedaj nepotreben.“

„Nepotreben?“ je zopet poprijel oskrbnik, grizeč si mezincov noht, „Bog daj, da bi bil nepotreben! Jaz se bojim, grozno bojim, da nam še ta sladka deklinica takó zmede liste, da ne bomo imeli več srečne igre.“

(Dalje pride).

Preimenovana cesta bi šla skoro ves čas visoko gor po vrhu hriba, po samoti; vse vasi ob Idriji in na drugi strani bi morale zgraditi do nje šele jako drage občinske ceste, ako bi hotele imeti koristi od te nove ceste. Toda že kratek pogled po onih krajih nas uveri, da občine bi onih cest ne mogle zgraditi, in ako bi jih — bi jih ne mogle vzdrževati. Kako korist bi torej imele od one nove ceste?!

Ta cesta je bila preračunjena na okroglih 240.000 gld. Vladin prispevek bi znašal le 144.000, ostanek 96.000 bi morale pokriti prizadete občine, cestni odbori ali dežela.

Dr. Tuma je uvidel takoj, da s 60% vladine podpore se ta cesta ne bo gradila, ker je naravnost nemogoče, dobiti ostalih 40%. Zato je deželni odbor razložil vladi te pomisleke in zahteval vsaj 80%. To je vlada tudi privolila. Po tem koraku dr. Tume bi bilo torej dokladati le 48.000, kar je mogoče, zlasti v petletnih obrokih, kakor je bilo zidanje v načrtu.

Ali kako dobiti teh 48.000 gld.? Ker deželnega zbora nimamo že tri leta, se je obrnil deželni odbor (dr. Tuma!) dvakrat z okrožnico na cestne odbore krminski, goriski, kanalski in na vse prizadete občine z vprašanjem: koliko hočejo prispevati za zgradbo te ceste?

Kakosen je bil odgovor? Tu naj odpre „Goričanska“ banda oči!! — Razun iz dveh občin (Anhovo in Ajba) so bili odgovori oba krat negativni, t. j.: mi nič ne damo, ker — nam za to cesto ni mari! Anhovo in Ajba pa sta pogojno obljubili 20%, ali se proti tej obljubi je došel deželnemu odboru utok, kateri pa se je po predlogu dr. T. odbil, pripoznavaje važnost ceste za isti dve občini!

Tako je pokazalo ljudstvo „potrebo“ tiste ceste. Tudi vladni inženirji so v teku tega časa vso reč bolje proučili in prišli do sklepa, da ta cesta ne odgovarja potrebam in terja prevelikih zrtv. — Kaj je bilo tu storiti — deželnemu odborniku dr. Tumi, ki je v deželnem odboru sicer zastopnik kmečkih občin, a je tudi kot deželni poslanec obenem tudi zastopnik trga Kanala, ki je od prvega početka odločen nasprotnik oni cesti, ker se idrijske vasi odrežejo od Kanala: vrhu tega bi iste ne imele nijednega dovoza k bodoči železnici po Soški dolini! Zato se je občina Kanal obrnila s prošnjo na vlado in deželni odbor, naj bi se obljubljeni vladina podpora obrnila v prid vsem potrebnim cestam kanalskega okraja in sosesčine. Oglasale so se posebej tudi občine Grgar, Bate, Banjsice, Kal, Lokovec in Gornja Trebuša ter klicale vlado in deželo na pomoč.

Kaj je bilo storiti dr. Tumi? Za Gregorčič - Coroninijevo cesto po samoti vrhu hriba je imel obljubljeno pogojno sodelovanje dveh samih občin, kateri imata skupaj med 5-6000 gld. davčne moči na leto, proti njej so bile vse druge, — a v okraju je toliko cest še veliko bolj potrebnih. Zato se je obrnil do vlade z vprašanjem, ali bi vlada ne dovolila onih 192.000 gld. podpor za vse potrebne občinske ceste v kanalskem okraju sploh. Te bi bile:

1. Zapotok čez Lig v Kanal;
2. Ob Idriji na Kostanjevico in v Kanal;
3. S Srednjega na Kambresko do državne ceste v Ročinju;
4. Iz Kanala na Vrh in v Banjsice;
5. Iz Grgarja na Bate, v Vrh in Banjsice, — dalje na Lokovec, Kal, Lom in Sv. Lucijo;
6. Iz Avč na Kanal;
7. Iz Čepovana čez Špehovo Brdo na Slap.
8. Iz Čepovana v Gor. Trebušo do skladovne ceste na kranjski meji do Idrije;
9. Iz Gorenje Trebuše v Dolenjo do državne ceste;
10. Ob Reki v Brdih čez Kozbano do Vrhovelj.

Vlada je bila torej le poprašana, ali bi dovolila tistih 192.000 gld. za vse potrebne ceste. Ako bi dala vlada še 108.000 gld. in bi dale vse občine in okraji z deželno pomočjo v 5 letih 100.000 gld. — bi se zgradila po izgledu občinske poti Ročinj-Kambresko čez vrsta prej nastetih cest, ki bi bile zares velik blagor za vsa Brda, za ves kanalski in del tolimskega okraja, docim bi Gregorčič - Coroninijeva draga cesta šla po samoti vrhu hriba, v visočini kakih 800 m., in bi koristila le nekoliko ljudem v dveh občinah, drugi bi pa imeli le neznamenit dobiček od nje.

Zdaj pa vprašamo: Kaj je tu zagrešil dr. Tuma? Ali ni skušal pridobiti interese za ono cesto? Ako je notejo, kaj more on za to? Ako je pa skušal ohraniti 192.000 gld. vladine podpore in pridobiti še 108.000 gld. za zgradbo desetorice jako važnih cest, je dokazal le, da je ravnal jako modro, imajoč pred očmi koristi velikega, doslej zanemarjenega dela naše dežele. Načrt dr. Tume je naravnost krasen — in vse ljudstvo bo zanj!

Iz tega članka je razvidno, da besedjenje „Gorice“ o tistem „boljšem, ki je sovražnik dobrega“, tu nikakor ni na mestu, ker se za cesto po kanalskih hribih skoro nikdo ne ogreva in je neizvršljiva v kljub državni podpori, kajti interesovane občine in cestni odbori notejo nič dati. Dr. Tuma je iz deželnega odbora že storil vse korake, da bi vse občine združil, pa je naletel na gluha ušesa: zato je tudi poziv v „Gorici“ le pesek v oči onim, ki v tej reči niso poučeni.

Dr. A. Gregorčič je bil obveščen po dr. Tumi že l. 1898. o negativnem vspehu okrožnic deželnega odbora. Zakaj pa ni on posegel vmes, ako je prepričan, da občine pridobi on in da je cesta Srednje-Sv. Jakob-Kobališče-Vrhovlje tako nujno potrebna? Odgovorite, Vi dr. Gregorčič, zahtevamo: odgovorite!

Iz našega članka je dalje razvidno, kako modro je skrbel dr. Tuma za zgradbo 10 prepotrebnih cest, potegovaje se za državno podporo celih 80%. On je že leta 96. in 97. pes obhodil vse one kraje in se sam prepričal o potrebi predlaganih cest.

Iz napada v „Gorici“ je pa konjsko kopito preučitno. Dr. Gregorčič in Coronini vidita nevspeh za nevspehom na svoji strani, zato ju zaboli vsak vspeh dr. Tume. Mi stavimo glavo, da bosta skušala intrigovati proti imenovanim cestam, ker desetorica prelepih načrtov je Tumovo delo.

Dopis „od beneške meje“ v „Gorici“ je Čahejevo delo. Edini on ve, kaj se v deželnem odboru pripravlja... in hitel je, vreči dr. T. poleno pod noge. Tako skandalozne razmere so mogoče le pri nas v Gorici! Silijo nas, da odločeneje stopimo huj-skaču na prste!

Dijaštvo in klerikalizem.

Ako se hočem uspešno boriti proti tej ali oni stvari, se moram ozirati na dvoje: prvič moram biti sam boljši nego oni, proti katerim se bojujem, to se pravi z drugimi besedami: ne smem samo podirati, ampak obenem tudi zidati, moje delovanje ne sme biti le negativno, kritika, ampak hkrati tudi pozitivno; drugič pa morajo biti i moja sredstva v boju dostojnejša in boljša nego mojega nasprotnika.

To velja i v boju zoper klerikalizem. Ako pogledam naše dijaštvo in sploh mlajšo inteligencijo, kako se bori zoper klerikalizem, moram reči, da je njen boj v veliki večini enostransko negativen, odtod malo uspešen v svoji celoti. Odkrito priznavam, da se mi zdi smešno, ako naše dijaštvo po telegramih s pereat-vzkliki pobija „klerikalnega zmaja“, prav tako smešno, ako se na drugi strani domisljajo, da se da še dandanes s prepovedmi in podobnimi anakronizmi zatirati vsako svobodnejše gibanje. Na obeh straneh je to ponesrečena taktika.

Treba je, da se tudi pri nas boj proti klerikalizmu proglobi, sicer je to boj z mlino na veter.

Kaj in kako torej? —

Česki vseučiliščniki so ustanovili pred kratkim novo društvo „Komenský“, ki naj socijalno-kulturno deluje med moravskim ljudstvom. Pri prvem sestanku se je govorilo o tem, kako se bojevati proti klerikalizmu na Moravskem. Ta razgovor je bil zanimiv zlasti zaradi tega, ker je povedal tu profes. Masaryk mnogo bridkih resnic, ki naj jih za naše razmere uvažuje tudi slovensko dijaštvo in razumnistvo.

Najuspešnejše in preprosto orožje v boju zoper klerikalizem je to: bodimo premetenejši in boljši nego so klerikalci, ali pa vsaj tako premeteni in dobri kot so oni. Ako govorimo o klerikalni organizaciji, si jo moramo predstavljati prav konkretno. Skoro v vsaki vasi je eden duhovnik ali pa dva — stari, priznani organizem, ki se sedaj izrablja. Kaj imajo nasproti temu razne liberalne stranke? Take organizacije nimajo. Ne smemo sicer posnemati, kopirati, ampak delati za

organizacijo. Skoro v vsaki vasi je učitelj. Tu bi bil začetek.

Predvsem treba vedeti, kaj je klerikalizem in kaj ni. Zato ga moramo proučavati. Klerikalizem je politično izrabljanje vere, religije. Njemu je vse eno, kako se živi, zadošča mu matrika. Ta indiferentizem je njih sila, pa tudi njih slabost. Liberalizma ni le v nas, ampak tudi v njih. Politično izrabljajo vse, kar zanima in je na dnevnem redu akutna vprašanja. Igrajo se z umetnostjo, kotelirajo s socializmom, blisče se radi v znanstvu, zlasti v modroslovju. Njih sila je kritika, kjer iščejo naših slabosti. Njih listi so polni socijalnega vprašanja. V katerem stoletju se bodo pa začeli pečati liberalni listi s socijalnim vprašanjem?

(Konec pride.)

Domate in razne novice.

Shod zaupnih mož bo ob 11. predp. v prostorih „Slov. Čitalnice“. Kdor vstopnice nima, je še lahko dobi.

Smrtna kosa. — Umrl je v Krminu preteklo nedeljo ob 4. uri pop. g. Franc Toroš, veleposestnik in bivši župan v Medani. Bil je odločen narodnjak in zvest naš pristaš. Pogreb je bil danes ob 1 uri pop. iz Krmina v Medano. Žalujoci rodbini in sorodnikom naše sožalje! Pokojniku pa: Mir njegovi duši!

Rahel potres v Gorici se je pojavil v nedeljo 4. t. m. nekaj minut pred šesto uro zvečer. Čutili so ga mnogi mirujoči ljudje zlasti v zgornjih nadstropjih, pa tudi nekateri v pritličju. Bil je trenoten, dobro čutiljv zgib, rahlo so zahreščala vrata in zatresla se je steklena posoda v omarah. — Od drugod po Goriskem doslej še nismo dobili poročil o tem potresu. — Časopisi poročajo, da se je potres pojavil v Trstu ob 5. uri 55 minut, in sicer kot precej krepek sunek. V Benetkah pa je bil tako močan, da je povzročil „grande panico“. V Padovi je bil silnejši, ljudstvo je zbežalo iz hiš na prosto. Čutil se je povsod po Beneskem.

Nadina Slavjanska. — V četrtek zvečer ob 8. uri bo koncertovala v salonu pri Dreherju slavnoznanca ruska družba pod vodstvom Nadine Slavjanske. 40 oseb nastopi v staroruskih kostumih 16. in 17. stoletja s sodelovanjem velikoruskega Balalaika-orkestra, kateri vodi Nadina sama. Vspored obsega petje, v katerem bomo čuli znamenito rusko največ narodno poezijo. Tudi slavnoznanec pesmi: „Pesem vojakov“, „Rudeči sarafan“, „Ej Uhnem“ itd. so na vspeh.

Cene sedežem so: vrsta 1—4 (z vstopnino gld. 1:80; od 5—10 gld. 1:30; od 12—13 gld. 1:—; vstopnice po 60 kr.; za učence in učenke 30 kr. Biljeti se dobivajo pri g. Wokulatu v Raštelu; pri blagajni od 7½ dalje.

Znamenit bo pri tem nastopu zlasti Balalaika-orkester. O tem omenjamo to-le: Cesarska ruska geografska družba v Petrogradu se je pečala v zadnjih letih mnogo s poizvedavanji na polju zgodovinskih instrumentov Velike Rusije, s čemer je bila dana prilika vilikomestnemu občinstvu, spoznati te originalne, na polu že pozabljene instrumente. Nadina Slavjanska je razumela porabiti to priliko, da sedaj nastopa s takozvanim Balalaika-orkestrom. „Balalaika“ je prav preprost instrument, ki ima le 3 strune. „Domra“ izhaja najbrže od staroezijske tambure ter spominja na mandolino; ima pa tudi le 3 strune. V sedemnajstem stoletju se je udomačila „domra“ na dvoru cara Alekseja Mihajloviča. „Gudok“ je nekaj predtekmeč vijolini; ima tudi le 3 strune. „Svijerle“ so najbrže potomke grške flavte; od 17. stoletja dalje v rabi pri Rusih. „Brelka“ je pastirska piščalka, „Nakri“ pa so ilasti lonci, prevlečeni s telečjo kožo. Vspeh, kateri napravijo v igranju v celoti ti instrumenti, je naravnost velikanski. Tako zagotavljajo razna poročila v merodajnih strokovnjakih listih. — Kjerkoli nastopa Nadina Slavjanska s svojim pristno veliko-slovanskim petjem in orkestrom, povsodi zanje neizmerno pohvale. Tako drugodi in tako mora biti tudi v Gorici. Mi apelujemo na vse ono občinstvo v Gorici, ki ljubi izredno umetniško nenavadno petje ter godbo, da poseti v četrtek zvečer salon pri Dreherju, v katerem nastopi ponos ruskega petja Nadina Slavjanska!

Lahi in Nadina Slavjanska. — Tako, ko je došla v Gorico vest, da nastopi tukaj Nadina Slavjanska s svojim orkestrom, je poslal znani laški dopisnik-hujšak iz Gorice v „Piccolo“ vest, da bi ta ruska družba ne

smela nastopiti pri Dreherju, katera gostilna je skozi in skozi italijanska, marveč vsi „moderni in stari Rusi naj pojdejo v svoje čitalnice“. Ko smo čitali to nesramnost, smo se spomnili, da laški umetniki iz kraljestva kaj pogostoma nastopajo tudi med Slovani, po veliki Rusiji, in nikdo jim ne stavi nikakih ovir, ker umetnost je vendar mednarodna! Spominjamo se, kako slovesno vsprejet in odobravan je bil lansko leto neki laški umetnik v Zagrebu! Zato pa je nam naravnost nepojmljiva hujškarja v „Piccolo“. Mi pričakujemo, da Lahi ne store nikakega nepremišljenega koraka gledé na jutrišnji koncert, ker to bi le britko zadelo njihove brate iz „domovine“. Ako bi se kaj nevšečnega pripetilo, tedaj poskrbimo, da prodré o tem glas po celi veliki Rusiji tako, da bi laški umetniki tam dobili tak odgovor, kakoršen bi bil zadel rusko družbo v Gorici!

Zato pričakujemo, da vspe nastop Nadine Slavjanske kar najbolje, kakor se spodobi tako imenitni družbi, kakoršna je njena!

Giordano Bruno. — „Prim. L.“ je zasukal po svoje našo notico o tem učenjaku. Pravi celo, da niti „Rdeči Prapor“ ni tako grdo in lažljivo pisal o sv. cerkvi, kakor „Soča“.... Mi na taka podtikanja nič ne damo, ker poznamo kosmato vest teh katoliških urednikov. — „Da je Giordano Bruno dala sežgati posvetna oblast“, je le igra z besedami, ko je vendar znano, da pred 300 leti je naredila posvetna oblast to, kar je narekovala cerkvena!

„Soča“ in „Primorci“ prepovedana v — cerkvi. — Stanjelci kurat je prepovedal v nedeljo 25. febr. v cerkvi svojim vernikom „Soča“ in „Primorca“, kakor se nam poroča iz Stanjela. G. kurat je po vzorcu kranjskih duhovnikov prispel srečno do tega, da prepoveduje v cerkvi „liberalne“ liste: „Soča“ in „Primorca“. Na Kobaridskem se je zlorabljala spovednica v to svrhu, da se odpravi „grešnika“ od naših listov, v Stanjelu na Krasu pa se je zlorablja pridiga na svetem mestu v to, da se prepovedujejo v njej naši listi, mesto da bi se čula tam beseda božja. Zlorabljenje cerkve v politiske svrhe pri našem ljudstvu ne dobi tolikega vspeha, kakor mislijo nekateri gg. nunci, to vemo, ker poznamo ljudstvo, in ker zastavimo vse sile v to, da se ubranimo razširjenja pogubunskega klerikalizma o pravem času.

Stanjelci so gledali debelo, zakaj da g. kurat prepoveduje naša dva lista, ker v njih še niso našli nič „pohujšljivega“, pač pa marsikatero britko resnico, katera nekaterim gg. nuncem ni po volji.

Ves klerikalni aparat v deželi deluje proti nam. To kaže, da smo ubrali pravo pot, po kateri pripeljemo ljudstvo na dan iz „črne“ teme! — Naše somišljenike pa prosimo, da se ne dadó ugnati v kozji rog od nikakega kurata ali kaplana, ki zlorablja cerkev v svoje politiske namene, marveč naj stojé trdno na našem naprednem in svobodnomiselnem stališču!

Merijo po svojem vatlu! — V zadnji „Gor.“ citamo smelo trditev, da oni naš dopisnik, ki je obljubil 100 K, ako kdo dokaže, da je videl grofa C. v celem letu 3 krat pri masi itd., — sploh ne eksistira. Dalje je namignjeno, kakor da je napisal one dopise.... lastnik „Soče“.... Vedno ista pesem! Merijo po svojem vatlu tudi nas. Enkrat jih je neki naš dopisnik že pobil po obrekljivih ustih s tem, da se je oglašil z imenom; enako se jim utegne zgoditi v tem slučaju! — Mi tu izjavljamo, da naš dopisnik je res veleposestnik in je bil volilec dr. Staniča (ker ga v letošnjem imeniku še ni bilo, dasi je veleposestnik že leto dnij!)

Novoga obhodnika za šempasko županijo, tistega znanega Persiča, o katerem smo že pisali v listu, povdarjaje, da je ljubljeneč župnika-župana Grčca, občinarji ne marajo. (Izvoljen je bil pač le na ljubo Grči.) Osek je že dosegel, da ne prihaja več tje, temveč hodi po pisma za Osek na pošto v Šempas neka ženska. Sedaj sta se pa oglašila še St. Mišel in Ozeljan, odkoder je tudi šla v Trst na pošto ravnateljstvo prošnja, da ne potrebujejo obhodnika Persiča, ker jih preveč stane in ker ne marajo z njim imeti opravila. Te dni so odposlali prošnjo — Torej tudi na to stran se upirajo šempaski občinarji Grčevemu samopaševanju. Le naprej!

Nujni predlog dr. Gregorčiča radi zleda in bede v Brkinih smo zadnjič primerno osvetlili. „Gor.“ nam je odgovorila,

ali kakó? — Pravi, da državni poslanci niso mogli prej stati takih nujnih predlogov, ker državni zbor ni zboroval. Dalje pravi: „Seveda, ako bi bil dr. Tuma državni poslanec, bi pisal cesarju, naj skliče nemudoma državni zbor itd.“ — Neslanost!

Na to odgovarjamo!

Mi smo se zgražali pred vsem radi tega, ker preskrbni dr. Gregorčič ni nič vedel o enako veliki če ne večji škodi v naših goratih krajih. Ako bi bil to vedel, bi bil gotovo sprejel tudi te kraje v svoj nujni predlog.

Dalje smo grajali, da se v tem oziru ni doslej še nič zgodilo! Vsa modrost dr. Gregorčiča pa — kakor dokazuje „Gor.“ — tiči v takem brezpomembnem predlogu, ki gre navadno v — koš! Saj smo vendar povedali, kaj so že storili sosede bednih Brkinov! Istrani so imeli pred mesecem že vso škodo cenjeno in je namestništvo že formulovalo svoje predloge. Enako je v soslednjem postojnskem okraju, kamor je bil poslan poseben učitelj, da je sadje-rejce poučil, kako je ravnati s poškodovanim drevjem itd. Ako se je vse to zgodilo že davno v Istri in na Kranjskem, zakaj ne tudi na Goriskem? Ako bi ne bil državni zbor sklican še pol leta, bi dr. Gregorčič tudi doma „pacal“ svoj velemodri „nujni predlog“! Da res, grozno „nujna“ mu je bila pomoč Brkinom! — Dr. Gregorčič pač nima časa, da bi vodil v deželi take akcije in ljudi poučil... kaj potrebuje! On mora voditi hujškarije „Goričanske“ bande in pisati „Gorico“. Za take posle je na odpustu, ima 24 ur prostega časa in dvojno ali trojno plačo!

Preganjanje slovenščine iz cerkve.

— S Svete gore so skočili naši preljudi italijančki okoli „Friuli“ v kapucinski samostan v Gorici, ker jim ni prav, da je v rabi tam slovenska beseda. Sklicujejo se celo na to, da materni jezik prebivalstva v Gorici je za 17.500 prebivalcev italijanski, in to izmed 21.800. Nesmisel! Ali ne veste, kako lopovsko je bilo sestavljeno zadnje ljudsko štetje? Ali ne veste, da tisoče Slovencev so zapisali med Lahe? Slovenščina v kapucinski cerkvi je neobhodno potrebna, ker med verniki je velikanska večina Slovencev, za Lahe pa je tudi dobro in prav preskrbljeno, kakor na sploh se preveč po goriskih cerkvah! Na Placuti, kamor spada pretežno število Slovencev, na Travniku in v Stolni cerkvi so pridige le zjutraj. Slovenec mora torej zgodaj vstati, ako hoče slišati slovensko pridigo, Italijan pa lahko spi, ker čez dan dobi v cerkvi vse, kar mu ona zapoveduje! Tako smo preskrbljeni na to stran! — Č. očetje kapucini gotovo vedo, kako neobhodno potrebna je slovenščina v njihovi cerkvi, in zato tudi pričakujemo, da oni ne odnehajo od rabe slovenščine, v kolikor je iste sploh, in da tudi druge cerkvene oblasti ne gredo na limanice laskim pretiranim zahtevam, ker sicer bo cerkev — prazna! — „Il Friuli Orientale“ kliče celo svoje laške poslance na pomoč, kateri naj stavijo v prihodnjem zasedanju dež. zbora posebno interpelacijo!

Vidi se, da radikalni Italijani hočejo izbaciti slovenščino iz Gorice, kjer se sploh da, zato pa moramo biti mi pozorni na vse strani! — No, zgodi se pač bas obratno, ako bomo skrbno sledili laskim lopovščinam v pregajanju slovenščine! Zgodi se to, da bodo morali vsi, ki živé od Slovencev, zlasti trgovci, se posluževati še več slovenščine, kakor doslej, ako bodo sploh hoteli živeti. Nasim ljudem, ki kupujejo pri Italijanih, pa že naprej priporočamo: naj razmislijo o glasilu goriskih Lahov, katero podi slovenščino celo iz cerkve, katero pa jim ne brani sprejemati slovenske groše!

Dražba pri Fonu. — V nedeljo se je vršila v gostilni pri Fonu na Solkanski cesti dražba dobitkov loterije „Sol. doma“, katere so bili dobitelj prepustili društvu v primerno izkoriščanje. Ta dražba je bila privabila na Solkansko cesto prav mnogo slovenskega občinstva iz mesta, med njim tudi odlične družbe, da so bili lepi in obširni prostori v Fonovi gostilni docela napolnjeni. Dražba se je izvršila do konca v lepem redu ter je dala skupička 151 K 10 vin. Dražba je pričela okoli 4. ure ter končala okoli 6. Zaključil jo je „goriski zdražbar“ (to je E. Klavžar), ki je zaznamovani besedi izustil s posebnim povdarkom! Tudi ob takih prilikah mora pikati!

Slovan povsodi preganjan! — Kako se godi Slovanom pri mornarici, je razvidno

iz pisma, katero je dobil prijatelj našega lista iz Pulja. Tam je citati med drugim to-le:

„V soli nas je bilo spočetka lepo številce, ali trije, ker so bili Hrvati, so bili koj izključeni. „Provianteister“, ki je Madjar, jih je dal izključiti pod pretvezo, da ne znajo računati, kar znajo drugi Italijani še mnogo manj. Iz tega se torej vidi, da tudi v vojaškem stanu vlada narodna mržnja Madjarov do Hrvatov...“

Komentara k temu ne pišemo, ker vsebina teh par stavkov dosti jasno govori.

Vipavska železnica je dr. Gregorčiču še vedno jako priljubljen predmet, da — laže o dr. Tumi. Tako je pogrel tudi v zadnji „Norici“ že nešteto krat zavrnjene lazi. Zanimiv je ta odstavek:

„Vipavsko železnico je hotel vsestranski strokovnjak v nekem času kar čez noč zgraditi; potrebni denar je hotel od zasebnikov v par dneh zagotoviti in v najkrajšem času nabrati.“

To je pač lepo priznanje dr. Tumi. Mož je videl prejasno, da je treba železo kovati, dokler je še gorko; t. j. da treba zidanje pospešiti, sicer da se utegne vlada premisliti, kakor se je tudi v resnici! Saj je bila vrhniška železnica istega dne dovoljena, pa že teče nad pol leta, ker so možje delali po vzgledu dr. Tume. — Poglaviti korak pa je bil: nabrati „potrebni denar od zasebnikov“. Dr. Tuma je storil tu veliko več nego svojo dolžnost, t. j. v najkrajšem času je imel zagotovljeno in podpisano potrebno glavnico. Ko je vse to vredil, je bila končana naloga, katero je prevzel. Ako Coronini in Gregorčič nista znala dalje voditi, žalostno dovolj. Žalostno, ako se zadnja „Gor.“ le na dr. Tumo sklicuje, češ: „da je postal dc železnice mrzel...“ Ali je bilo od dr. T. toliko odvisno, da li se bo zidala ali ne? Kako Coronini in Gregorčič sama devata v nič tisti svoj „veliki vpliv“, o katerem smo slišali toliko kvasiti!

Učiteljsko društvo za sežanski okraj vabi k zborovanju v Nabrežino v 8. dan marca ob 10. dop. Vspored: 1. Poročilo predsednikov. 2. Prečitane in odobrenje zapisnika slednjega zborovanja. 3. „Prof. Fr. Erjavec“, važnost njegovih prirodoznanstvenih del za našo šolo. 4. Naše stanje. 5. Predlogi. Ne zabiti pesmaric „dr. sv. Mohora“ in „Glasbene Matice“. V Sežani, dne 1. marca 1900. — Odbor.

(Opomba uredništva: Poročilo o zborovanju bi nam dobrodošlo ter bi je radi priobčili).

Poštne reči. — Dne 23. in 24. pr. m. se je vršila pri trgovinskem ministerstvu enketa o reorganizaciji pošt na deželi. Namen enkete je bil: urediti načrt zakona o premembi razmer c. kr. poštarjev pri poštah prve in druge vrste. Med poštarji je bil navzoč s Kranjskega g. A. Schrey z Jesenic. Ker se pa ni doseglo popolnega vspeha, se vrši drugi shod c. kr. poštarjev in odpraviteljev danes v ljudski dvorani mestne hiše na Dunaju. Kranjske in primorske poštarje in uslužbence zastopajo: c. kr. poštarja A. Vodopivec iz Postojne in I. Grego iz Pirana ter poštni odpravitelj A. Jurkič z Rakeka.

V Jarku v ulici Dogana so bili našli pretekli teden otroci, ko so se igrali, razne dragocene reči, katere so bile ukradene urarju Fischerju v ulici Morelli, kakor so jih spoznali. Redarstvo je še dalje preiskovalo jarek ter našlo še en uhan, kateri je manjkal. Tako je dobil urar nazaj ukradene reči, redarstvo pa išče tatu, ki jih je ukradel ter vrge v omenjeni jarek.

Listnica. — Gosp. M. v K.: Vse razprave o „Trgovsko-obrtnem društvu“ bodo tiskane v posebni knjigi, ki bo obsegala okoli 10 t. pol. To bodi naš „Vademecum“. Do 20. marca bo gotovo vse končano, ako se ne pripeti kaj izrednega. Gradivo je jako mnogovrstno in obsežno. — Dop. iz P e v m e: Za zdaj pustimo. Prosimo pa tudi neoporečnih dokazov in prič. — Dop. s Trnovega: Menda je dobil zadnjič zadosti. Ako bo še iskal, tudi se dobi po naukih „Prim. Lista“. — Dop. iz s e m p a s k e zupanije: Mi se ne „lepemo“ za Faganelovo vlado, kakor pravite; saj niti ne moremo reči, da je g. F. res vseskozi naš pristaš. Mi le odpiramo predale dopisnikom, ki nočejo za župana g. župnika Grč o, ki je naredil v s e m p a s k i zupaniji toliko zdražb, da mine dolgo časa, predno se vse poleže in pozabi. — Dop. iz Rih.: Ne in ne! Le de lajte v označenem smislu! Preobrat bo le dobro vplival na ves položaj. — T o n e:

Pojdi, pojdi! Kdo bo na vse take neumnosti odgovarjal! Ako bi to hoteli, bi morali izdajati „Sočo“ vsak dan! Pustimo pse, naj lajajo! — G. dopisniku iz Gorice: Hvala Vam, da ste nam sporočili, da rabi nekdo izmed gg. prof. na tukajšnjem gimnaziju svinčnike v frankfurtskih barvah ter kako postopa s slovenskimi dijaki. O primerni priliki obširneje. Gradiva je že dosti, pa ga še pričakujemo. Zdravi! — G. dopisniku iz Brjij: Dopisa ne moremo priobčiti, ker smo o reči že sporočili v dopisu, ki se je menda križal z Vašim. Hvaležni smo pa Vam, da ste nam orisali mladega kamenjskega župnika. Pride prav! Hvala in zdravi! Oglasite se še o priliki! — „Bur“ v Štanjelu na Krasu: Hvala za poslano, prosimo pa natančnejšega poročila, kako in kaj je govoril prizadeti v znani reči.

Razgled po svetu.

Državni zbor. — Nadalje k poročilu o drž. zboru v soboto imamo omeniti še to: P e s c h k a (nemške napredne stranke) je trdil, da Čehi so bili kupljeni z jezikovnimi naredbami. Pogajanja z Badeniem da so znana. Dokler so obstale naredbe, so v vprašanju o nagodbi glasovali proti svojim lastnim predlogom, odkar so naredbe preklicane, pa so sovražniki nagodbe. Naredbe pa so morale biti preklicane, ker so nepravilne in neutemeljene ter jih nemški narod ne more prenašati. Spominja, da imajo Čehi v ministerstvu svojega zastopnika, da njegova stranka tega nima. Pripravljeni so podpirati vlado, ako bo objektivna ter se bo bavila z gospodarskimi reči in ne pojde proti Nemcem. Konečno omeni, da v vladnem gospodarskem programu pogreša načrtov zakonov v obran domačega kmetijskega gospodarstva.

Socijalni demokrat Daszynski se zavzema za štrajkujoče premogarje, pravi, da je neopustno, da se trpi v krščanski državi pljavke, ki izsesavajo delavce in celo industrijo! Glede preosnove dunajskega volilnega reda je rekel, da delavci čujejo ter da se ne bodo dali goljufati. Körber naj bo pozoren!

Menger je rekel, da če tudi se ne pride do popolnega sporazumljenja glede na narodnostno vprašanje, je treba gledati vendar, da se napravi nekaki „modus vivendi“, en skupni jezik za državo pa je potreben, in ta mora biti svetovni jezik. Pacák je omenil, da nemški državni jezik bi spravil proti Nemcem vse nemške narode, in to bi se bolj poostrolo položaj, kakor je sedaj. Izjavil je, da Čehi ne odnehajo od obstrukcije, dokler ne dobe zadostnega za preklic jezikovnih naredeb.

Seja bo jutri. Na dnevnem redu je tudi volitev prvega podpredsednika zbornice.

Prvi podpredsednik drž. zbornice postane najbrže levicar Prade, drugi pa bi bil Čeh dr. Žáček; misli se, da Lupul odstopi ter da prostora dr. Žáčku. Naravnost nedopustno je, da bi bil prvi podpredsednik Nemec, ko je že predsednik Nemec, in šele drugi podpredsednik bi bil Slovan. To je na vsak način poniževalno, in zato bi Poljaki storili edino prav, ako glasujejo za dr. Žáčka. Od njih je odvisno, če bo jutri levica pri izvolitvi triumfovala!

Poljski klub je izvolil namesto dr. Bilinskega predsednikom grofa Dzieduszyckega. V parlamentarni komisiji so: Abrahamowicz, Kozłowski, Milewski, Oczek in Duleba, vsi nasprotniki zveze Poljakov z levico.

Štajerski Slovenci iz 4 občin v plujskem okraju so predložili po svojem poslancu Žičkarju dne 2. t. m. v državnem zboru prošnjo, da bi politički in sodnijski uradi v slovenskih krajih uradovali slovenski, da bi sprevodniki na slov. ozemlju imena železniških postaj klicali tudi v slovenskem jeziku ter da bi poštni uradi dobili dvojezične napise.

Dalje je vložilo več štajerskih občin po istem poslancu prošnjo za slovensko vseučilišče ter za nadsodišče v Ljubljani.

Kar se tiče uradovanja v c. kr. uradih o dvojezičnih napisih pri poštah, o klicanju slovenskih imen železniških postaj, so pri nas menda skoro taki nedostatki kakor na Štajerskem. Tu se dotikamo še posebej klicanja slov. imen žel. postaj. Kakor stopiš s Kranjskega na Štajersko ali na Gorisko, pa ne slišiš več slovenskega klicanja, prav kakor da bi bile te dežele edino nemške, oziroma laške. Štajerci so se že zganili, kdo pa se potegne za nas v državnem zboru v tem pogledu?!

Cigana Helda, o katerem smo že par krat govorili, je obesil novi krvnik Lang v soboto v Novem mestu na Kranjskem. Held

je sel skesano v smrt. Pred smrtjo je hotel imeti še gosli, da bi zaigral nanje. Cigani imajo namreč vražo, da če v težavnem položaju zaigra na gosli, se mu izpolni, kar želi; Held je seveda hotel, rešiti se smrti. Gosli ni dobil, ampak bil obesen, kakor je zaslužil.

Vojna v južni Afriki. — Do 24. pr. m. je bilo v angleški vojski 198 častnikov ubitih, 494 ranjenih, 133 ujetih, izmed mostva je bilo 1748 ubitih, 5795 ranjenih in 3111 ubitih. Vsled bolezni in ran je umrlo 19 častnikov in 704 možje, ponesrečil je 1 častnik in 17 mož. Izgubili so torej Angleži 430 častnikov in 7807 mož. Toliko že do 24. pr. m.

V Carigradu izhajajoči listi v turskem in francoskem jeziku simpatizirajo z Buri. Angleški poslanik O' Connor se je pritožil radi tega, in šef turske cenzure je dobil ukaz, črtati vse napade na Anglijo; na to so vsi cenzurni uradniki izjavili, da odstopijo, na čelu njim sam šef. Na to je vlada preklicala svojo odredbo in v turski cenzuri vlada zopet mir.

Zadnja poročila pravijo, da angleški oddelek pod generalom Brabantom je napadel Bure pri Labuschagnes-Necku ali jih ni odbil, ker so v dobrih pozicijah. Angleške kolonije v Avstraliji pošljejo v Afriko z. nova 2000 mož. — Čuje se, da Buri bi bili pripravljeni, skleniti mir, seveda pošten mir ter da se varuje njihova neodvisnost. Mac Kinley, predsednik Zjedinenih držav, pa je pripravljen posredovati glede na dosego miru.

Raznotero. — Umrl je na Rakeku g. nadučitelj Ivan Poženel, star 49 let. — V Ptujju so suspendovali nemško-nacionalnega notarja Filafferro. — Laški dež. poslanci iz Istre so se te dni posvetovali, kako napraviti modus vivendi s slovenskimi dež. poslanci glede na njihovo abstinenco! — Na Dunaju je zborovala včeraj enketa premogarjev in lastnikov premogokopov; gre se pred vsem za osemurni delavnik.

Narodno gospodarstvo.

Občni zbor „Trgovsko-obrtnega pospeševalnega društva“ se bode vrtil v nedeljo 11. marra ob 12 uri, takoj po občnem zboru „Trgovsko-obrtna zadruga“, istotam.

Streljanje proti toči. — Dr. J. Vošnjak svetuje v 4. st. „Kmetovalca“, da naj se skliče shod vseh, ki se zanimajo za streljanje proti toči. Po Slovenskem na Štajerskem in Kranjskem je že precej strelšč, a le malokdaj je o njih kaj čuti. Zato bi bilo dobro, da bi na ta shod prišli iz vseh krajev, kjer imajo strelšča, da bi povedali, kako se je streljanje obneslo in da bi se potem posvetovali o skupnem postopanju glede dobave deželnih in državnih podpor in glede smodnika. Dr. J. Vošnjak svetuje, da naj bi bil shod v Ljubljani v aprilu ali pa v početku maja. Po našem mnenju ni to napačna ideja, katero bi treba bilo samo uresničiti. Za Gorisko bo najbrže začelo akcijo „Trgovsko in obrtno društvo za Gorisko“ v Gorici. Sicer ne spada popolnoma v njegov delokrog, ali — večina njegovih članov ima tudi posestva in precej jih je tudi vinogradnikov. O celi stvari bomo še poročali. Za sedaj pa že prosimo razne veščake, da povedo svoje mnenje o nameravanem.

Proti tuberkulozi. — Ker je dognano, da se tuberkuloza nahaja v veliki množini v kravjem mleku in od tod pride v človeka, se je v Angliji določilo, da morajo krave, ki dajo mleko, biti vsake štiri tedne enkrat od živinovozdravnika pregledane.

C. kr. zaloga soli v Trstu naznanja, da cena jedilne soli je znižana od 1. t. m. dalje od 19 K 30 vin. na 18 K 80 vin. za kvintal. Sol za živino stane po 10 K.

Razpis dražbe!

Dne 15. marca t. l. se odda v občinski pisarni v Devinu od 11 — 12 ure predpoldne na dražbi gradnja šolskega poslopja. Delo je cenjeno na 24.000 kron. Gradbeni načrti, prevdarek in pogoji so razpoloženi do 15. marca od 11 — 12 ure v obč. pisarni.

Vsak vdeležitelj dražbe bode moral položiti dražbeni komisiji zapečateni ponudbo in 5% varščino; nekolekovanih ponudeb se ne sprejme.

Županstvo v Devinu

dne 3. marca 1900.

Nam. županov:
Logiša Josip.

Resna ženitev!! Slovenski posestnik v goriški okolici z okroglo glavico 50 tisoč kron, 60 let star, krepke in prijazne znanjosti, želi poročiti pridno ter uzorno 30-40-letno gospodino ali vdovo z do 4 do 8 tisoč kron. Le resne ponudbe naj se blagovoljivo pošiljajo na naslov: „Resna ženitev“ na upravnstvo „Soče“.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristnabela
in črna vina
izvipavskih,
furlanskih,

briskih, dal
matinskih in
istarskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 itrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežbo pošteno.

Kustrin Anton

trgovec

z jedilnim blagom

Gospodska ulica št. 23.

Priporoča svojo zalogo jestvin in kolonijalij po jako nizkih cenah.

Ima zalogo vsakovrstnega olja, na vadnega in najfineje vrste „Luka“.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 kg. naprej.

Obljubljuje točno in hitro postrežbo.

Prave in edine želodčne kapljice,

(Varstvena znamka).

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Tekapljice *redno* prebavljajo, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. *Okrepé* po Sv. Antonu Pador. *kvarjeni želodec* storé, *da zgine v kratkem času omotica in životen lenost* (mrtvost). Te kapljice tudi storé, *da človek raji je*. —9

Cena steklenici 30 kr.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v lekarni

Cristofolletti v Gorici.

Kažipot in koledar po Primorskem

Izšel je za leto 1900.

z natančnimi podatki

vseh krajev, uradov, trgovcev, obrtnikov itd. itd.

Vdobja se

v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček v Gorici.

Cena: mehko vezan 80 kr., trdo vezan fl. 1-20

Leta 1881. v Gorici ustanovljena trdka

E. Riessner, v Nanski ulici 3,
(nasproti nanski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih svetil za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo S. el.) tiskarno črk na perilo. (P. el)

Objava.

Deliko prostorno kovačnico (fužina), kojo goni vodna moč ležeča na deželni Roški cesti, na kateri je živahen promet, urejena za dva kovača, *oddá takoj* pod ugodnimi pogoji s stanovanjem vred *v najem*

Leop. Dekleva,

mlin. in posestnik

v Košani pri St. Petru
(Kranjsko).

Novoporočenci pozor!

Stejen si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Viturini, glavni vhod v gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, gosposka ulica 14, blizu lekarne Gironcolljeve.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne jedilne in posetne sobe so po Nemškem slogu odlikovanih Črnigojevih delavnic v ulici Ponte nuovo in via Leoni, katere so lepše in ukusnejše izdelane in ceneje od Dunajskih in Beškeških tovarn. Ostalo pohištvo je od prvih mizarskih mojstrov.

Sprejema se naročila in izdeluje po izbiri obrisa, najceneje in v najkrajšem času.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna obešala, preproge za okna i. t. d. Različne stolice iz treja in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbero ter razne tapetarije.

Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi
ima najelegantnejše
sobe, na katere se
še posebej opozarja!

Odlikovani fotografski atelier

A. Jerkič,

Gorica, Gosposka ulica št. 7, v hiši

„Goriške ljudske posojilnice“.

edini zalagatelj c. kr. avstrijske državno-uradniške zveze za Goriško, sprejema vsa v fotografsko stroko spadajoča dela.

Novi, velikomestno urejeni atelier
odgovarja vsem **modernim zahtevam v tej stroki.**

P. n. gg. državni uradniki in njihovi družinski člani dobé pri obstoječih cenah 15% rabat.

Se toplo priporoča z odličnim spoštovanjem udani

ANTON JERKIČ.

Oddá se v najem ali na prodaj veliko posestvo v Solkanu,

obsegajoče
hišo z vrtom ob cesti, dve veliki brajdi z novimi nasadi ter obširno njivo. Hiša je na jako lepem kraju, primernem za gostilno ali trgovino.

Naslov pové naše upravnstvo.

KAVA

DRUŽBE

SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI.

Ivarina je najboljša cikorijska.

ZALOGA

PRI

IV. JEBAČINU

V LJUBLJANI.

Genjena gospodinja!

Ne dajte si usiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej kavi, to je cikorijska ali: „Kava družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“.

Dobiva se povsod!

Glavna zaloga pri: IVANU JEBAČINU v Ljubljani.

Zahteva naj se

popis in cenik leposlovnih in drugih knjig iz naše zaloge, katerega pošiljamo franko kamorkoli.

„GORIŠKA TISKARNA“ A. GABRŠČEK V GORICI

Gospodska ulica št. 9.

(Ustanovljena leta 1893.)

(Ustanovljena leta 1893.)

je najmoderneje urejeni tiskarski zavod, kjer se izgotavlja vsako najfineje in elegantno delo v najkrajšem času po jako kulantnih cenah, kakor:

Brošure v vseh oblikah in jezikih v modernih in trdnih platnicah, diplome za častne občane in druge enake prilike v najrazličnejših barvah, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, društvene vspejede in vabila na kartonu ali papirju, posetnice najelegantnejše kakovosti v skatljah z zaviti, poročna in zaročna naznanila v veliki izbiri in vseh mogočih oblikah, plesne vspejede, usmrtnice itd. itd.

O začetku šolskega leta

priporoča slav. šolskim vodstvom, krajnim in okrajnim šolskim svetom vse potrebne šolske tiskovine v slov., hrv. in ital. jeziku za Goriško in Istro, nadalje za izdelovanje uradnih zavitkov (kuvert) v različnih oblikah in kakovostih.

Velika zaloga izgotovljenih tiskovin

za c. kr. okrajna glavarstva, županstva, sodnije, notarje, šolske, cerkvene in druge urade.

V naši založbi imamo te-le časopise:

„Soča“, celoletna naročnina stane gl. 6-60, izhaja trikrat na teden. — „Primorac“, celoletna naročnina stane gl. 1-60, izhaja vsak teden, na štirih straneh. — „Slovanska knjižnica“, doslej je izšlo 93 snopičev najrazličnejše vsebine. Nadaljno izdajanje začasno vstavljeno. V zalogi so na razpolago se vsi snopiči z malimi izjemami.

„Salonska knjižnica“ za odrasle izhaja v nedoločenih rokih. I. knjiga „O te ženske“, novele in črtice. Spisal Fr. Govekar, je izšla l. 1897. Stane s poštnino vred gl. 1-10. Izšla je ravnokar II. knjiga „Salonske knjižnice“, prinaša žaloigro „Hamlet“, cena 70 kr. — „Rokovnjači“, narodna igra v petih dejanjih. Cena 40 kr. — „Sin“, rodbinska drama v štirih dejanjih. Cena 60 kr.

„BEN--HUR“ roman iz časov Kristusovih.

Mehko vezan gl. 1-30, trdo vezan gl. 1-65 s poštnino. Ker je ta knjiga interesantne vsebine je postalo obče zanimanje tako, da imamo le malo izvodov več v zalogi. Kdor želi še imeti to knjigo, opozarjamo, da si jo za časa omisli.

„Rusko-slovenski slovar in slovnica“

Sestavil M. M. Hostnik.

Cena mehko vezanemu gl. 1-50, trdo vezanemu gl. 1-80, poštnina 10 kr. več.